

Medt. st. Aug. Lindvall.

St. Råd nr.

1702

Fh.

Fellingsbr.

och

skola

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

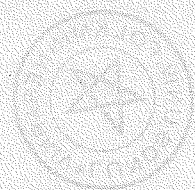
Ringvare

St. Råd nr.

1. 1

Julen, sjukdömmar
Några gamla seder och sägner
från Järnås, Förlunda socken. 1919-20.
Glanshammar hd.

Jag har inte lyckats få tag i så många gamla
seder från våra högtider, men till att börja med har
jag några jul seder upptecknade. Man skulle ju
f. n. inte få gå ut med julen. Förlunda, om man
fick besök av någon, fick den icke gå för, än
han druckit kaff eller ätit något. Vidare skulle
man på julafton stoppa i korgar allt det foder,
som kreaturen skulle ha under julen. Detta skulle
stå på gödselhögen under julnatten. På juldor-
gongen hörde man villt hem från julafton, ty det
sades, den som kom först hem från julafton, skul-
le få skörden först bärgad under året. Vid en
(5 sid.)

gård i Lööra Järnäs bodde en gammal rik bon-
de. Vid den gården fanns det loular, berättas det.
Dessa såg man vid jultiden hålla på med att hö-
ra på loqu. Men så fingo de också vederlag där-
för. Ett stort grötfat varje julafton ut på förstug-
bron.

I Lötunda fanns i gamla tiden en spelman,
som kallades Ström-Jän. Det sädes, att han lärt
spela av näcken. Han hade tre torsdagskvällar
gått till en liten bäck, som kallas Flyan. Där ha-
de han träffat näcken och av honom lärt spela.
Och så han sedan spelade vid midnattar och an-
ra tillfällen, sädes det, att både bord och stolar
hoppade. Det var också omöjligt att sluta dansa för-
än Ström-Jän slutade spela. Han bodde i en li-

15.1702

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5. 3

han stuga alldeles ensam. När han blev utom vid,
brukade han hugga sådan av väggarna på stugan.

Botemedel för sjuka. Pågen talar om, att
den nuvarande regelstka sjukhus hos barn, för be-
männades alvorna. Ett botemedel för detta var of-
fer. Ett sätt att offra var att laga litet hår av den
sjuke, något garu och en tygbit; detta skulle
sedan rullas till en boll. På skulle det brännas i
ett litet runt hål på en slät bergvägg, helst vid
en vägövergång. Ett sådant ställe fanns i Norra
Yärnäs. Vidare kunde barn frédas för sjukdomar
genom att dragas motsols genom grunda
grändstolpar och brädstammar. En sådan gränd-
stolpe fanns vid Stora Lindnäs, Yärnäs. Om man
hade landvärk skulle man laga tre ärtor i mun-
nen tillsammans med litet vatten. På gick man
och ring en jordfast sten i solnedgången och
läste en besvärjelse, men denna hade gått ur

4. 4.
minut på min sagesman.

För värligheten Vid sådd om värmen tog man
an sig katten och vände sig mot söder. Detta sådes
vara ett bra sätt att få god skörd på åkren.

För att befrämja värligheten i höststrädgårderna skul-
le skjutas lön. Den sals första torsdagsnatten
efter ett onsdagsug. Sedan sattes den ut, mitt
ibland de övriga höstväxterna. Detta skulle ge
god skörd ibland dessa.

Skylt För att man skulle bli en duktig skylt,
skulle man laga en oblat från nattvarden i kyrkan
med sig hem. Den skulle man uppsätta i skogen
och skjuta på den. Träffade man så med första
skottet, blev man en duktig skylt.

Kuspid Till skydd mot eld, ljusvar och andra
fridstörare lade man under kusk stora hårballar,
hasor och lumpor. På det här påträffats vid rin-
ning av en stuga vid Stora Lövåsa, där grund-

stolpen stod.

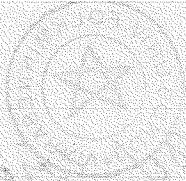

Sjukdomar hos djur. Det förhåller ofta att man
hade ett kalvkalv med uppspikat-avsnitt för lådugårds-
bönnen. Detta skulle avvärja olyckor och sjuk-
domar hos djuren.

Spöken. Av spökehistorier, som som berättas
mycket omkring Hjälmarsstränderna, vill jag endast
nämna den som sjöräet. Detta visade sig som
ett fint fruktimmer vid Valö och Belge holmar.
Detta berättade oväder. Ett medel att jeda sig
mot sjöräet var att bära stål i fickan, helst
en kniv.

Dessa seder och sägner äro för mig berättade
av lantbrukaren Aug. Lindvall Håra Lunds
Järnås Götlands Arboga

Santkingvall St Bastis Järnås Arboga

Dear Mr. [Name]

Enclosed for you are the [Number] [Type of Document]

that I have prepared for you. I hope they will be of some use to you. I am sure they will.

Sincerely,
[Name]

I am sure that you will find them of great value. I am sure that you will find them of great value. I am sure that you will find them of great value.

I am sure that you will find them of great value. I am sure that you will find them of great value. I am sure that you will find them of great value.

Very truly yours,
[Name]